

РЕШЕНИЕ

№ 706

гр. София, 14.02.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ВЪЗЗ. II-A СЪСТАВ, в публично заседание на петнадесети декември през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Виолета Йовчева

Членове: Мариана Георгиева
Димитър Ковачев

при участието на секретаря Донка М. Шулева
като разгледа докладваното от Мариана Георгиева Въззивно гражданско дело № 20221100504036 по описа за 2022 година

Производството е по реда на чл. 258 и следв. от ГПК.

С решение от 25.10.2021г., постановено по гр.дело № 56612/2019г. по описа на СРС, ГО, 168 състав, са уважени активно субективно съединените искове с правно основание чл. 200, ал. 1 от КТ, предявени срещу „ЧЕЗ Р.Б.“ АД, както следва: ответникът е осъден да заплати на В. Д. Т. сумата от 3 816 лева, представляваща обезщетение за неимуществени вреди от смъртта на К.М. Т., настъпила в резултат на трудова злополука от 05.07.2018г., ведно със законната лихва от 05.07.2018г. до окончателното изплащане; ответникът е осъден да заплати на М. К. Т. сумата от 3 816 лева, представляваща обезщетение за неимуществени вреди от смъртта на К.М. Т., настъпила в резултат на трудова злополука от 05.07.2018г., ведно със законната лихва от 05.07.2018г. до окончателното изплащане; ответникът е осъден да заплати на Д. К. Т. сумата от 3 816 лева, представляваща обезщетение за неимуществени вреди от смъртта на К.М. Т., настъпила в резултат на трудова злополука от 05.07.2018г., ведно със законната лихва от 05.07.2018г. до окончателното изплащане. Със същото решение е отхвърлен предявеният иск за заплащане

на обезщетение за неимуществени вреди за разликата над сумата от 3 186 лева до пълните предявени размери от по 155 816 лева, както са отхвърлени изцяло исквете за осъждане на ответното дружество да заплати обезщетение за имуществени вреди в общ размер на 238 641, 70 лева, представляваща пропуснати ползи от неполучени трудови възнаграждения на К.М. Т. за периода от 07.09.2018г. до 17.05.2037г.; за заплащане на сумата от 10 000 лева, представляваща еднократна помощ по чл. 49 от Колективния трудов договор на „ЧЕЗ Р.Б.“ ЕАД и за заплащане на сумата от 1 300 лева, представляваща имуществени вреди за направени разходи за погребението на К. Милчон Т..

Срещу решението, в частта в която са отхвърлени исквете по чл. 200, ал. 1 от КТ за заплащане на обезщетение за неимуществени и за имуществени вреди, е подадена в законоустановения срок въззивна жалба от ищите В. Д. Т., М. К. Т. и Д. К. Т.. В жалбата са изложени оплаквания за допуснати от съда съществени нарушения на съдопроизводствените правила, довели до необоснованост на формираните от първоинстанционния съд изводи, както и за нарушение на материалния закон. Конкретно се твърди, че неправилно съдът е приел за установено, че трудовата злополука с техният наследодател е причинена при изпълнение на работа на ел. монтьор на мрежи НН, която е извършена от работника без нареждане от работодателя, но в негов интерес. Сочат, че нареждане е налице, което е установено от показанията на разпитания по делото свидетел С. С., който е предал нареждане на К. Т. и И.П. “да изпрати групата да види какво може да се направи и ако е възможно да захрани абонатите без напрежение”. Захранването на абонатите без напрежение означавало възстановяване на напрежението до техните средства за търговско измерване, т.е. отстраняване на аварията. Според разпореждане № 22323 от 15.08.2018г. на ТД на НОИ – София, което е влязъл в сила административен акт, е установено, че е налице трудова злополука “станала през време и по повод на извършваната работа – оглед на въздушна мрежа НН от ТП – 3 и ТП – 2 в с. Синьо бърдо, съгласно работна карта № 100507/05.07.2018г. и възстановяване на захранването на клиентите на населеното място. Излагат, че съгласно константната практика на ВКС, наличието на влязъл в сила административен акт, в който се съдържа произнасяне по спорните факти, е пречка за тяхното преразглеждане в съдебния процес и тяхното опровергаване по пътя на т.нар. косвен съдебен

контрол, щом не са направени доводи и възражения, свързани с валидността му и при служебната проверка не се установят пороци, които имат за последица нищожност на акта. По тези съображения следвало да се приеме, че трудовата злополука е настъпила при изпълнение на работа по нареждане на работодателя. В жалбата са изложени подробни доводи относно неправилното прилагане на критерия за справедливост при определяне на размера на обезщетението за неимуществени вреди, както и относно приетото за основателно възражение за съпричиняване от работника при условията на груба небрежност. Поддържат, че първоинстанционният съд не е съобразил всички обстоятелства, относими при определяне на размера на претърпените неимуществени вреди от смъртта на техния наследодател, включително и определеният от законодателя лимит от 2 000 000 лева застрахователно обезщетение при ПТП, който също следва да бъде приет като относим критерий при прилагане на нормата на чл. 52 от ЗЗД. Оспорват наличието на поведение на работника, което да представлява груба небрежност и да обосновава извод за намаляване на размера на присъденото обезщетение с 60 %. Позовават се на влязлото в сила разпореждане на НОИ и считат, че неправилно съдът е приел съпричиняване поради изпълнение на работата без нареждане от работодателя. Въззивниците навеждат съображения и за установените по делото множество нарушения на ЗЗБУТ от страна на работодателя. Сочат, че предоставената на техния наследодател подвижна единична стълба не отговаря на изискванията, установени в Наредба № 7 от 23.09.1999г. за минималните изисквания за здравословни и безопасни условия на труд на работните места и при използване на работното оборудване. Конкретно твърдят, че стълбата не е била снабдена с необходимите парапет, обръчи, средства за предотвратяване на приплъзванията на опорите, не били взети мерки срещу деформиране. Установено било по делото, че горната опора на стълбата е в състояние с възможност за усукване при движещ се по нея човек – нестабилна, а последното стъпало на третата секция и дясното рамо на стълбата ефективно контактували с ръб от железобетонния стълб с правоъгълно сечение, което е нарушение на чл. 215а, т. 10 от Наредба № 7 от 1999г. В жалбата са изложени доводи за нарушение от страна на работодателя и на Директива 2009/104/ЕО от 16.09.2009г. относно минималните изисквания за безопасността и здравето на работниците при използването на работно оборудване по време на работа. Освен това сочат, че няма данни дали

предоставената на К. Т. каска е за работа при строеж на сграда или за височинна работа, както и че е установено, че същата не е снабдена с подбрадник и при рязко движение на главата тя би паднала. Работодателят не е изпълнил и задължението си да осигури автовишка или сбруя, а използването на последната е задължително според цитираните европейски директиви. По делото били констатирани и други нарушения на изискванията за безопасност, допуснати от работодателя и подробно анализирани от приетите технически експертизи. В обобщение е направен извод, че негодността на работното оборудване представлява състояние на невъзможност да се предприеме действие за избягването на опасността от работника или служителя, поради което счита, че то изключва грубата небрежност. По отношение на претенциите за имуществени вреди са изложени оплаквания за неправилност на изводите на съда, че същите са неоснователни. Поддържат, че по делото е установен размерът на пропуснатите ползи от неполучените трудови възнаграждения, които К. Т. би вложил в домакинството си и с тях щял да помага на ищците до смъртта си. Това била една сигурна възможност, от която те са лишени. В жалбата се твърди, че претенцията за заплащане на разноските, направени за погребението на техния техния наследодател била доказана. По отношение на иска за заплащане на еднократна помощ в размер на 10 000 лева е посочено, че ответното дружество не е релевирало възражения срещу основателността му, поради което неправилно първоинстанционният съд е отхвърлил същия. По тези съображения е направено искане за отмяна на решението в обжалваните му части и постановяване на друго, с което предявените искове да се уважат в пълните им размери.

Насрещната страна в производство – “Е.М.З.” ЕАД /с предишно наименование “ЧЕЗ Е.Б.” АД/ оспорва въззивната жалба по подробно изложени съображения. Счита първоинстанционното решение в обжалваната му част за правилно и обосновано, постановено в съответствие със събраните по делото доказателства и в правилно приложение на относимите материално-правни норми. Поддържа релевираните възражения, че трудовата злополука е настъпила при последвали самоволни и напълно необосновани и неправилни действия от страна на служителя К. Т., с които е започнал възстановяване на ел. храненето на клиентите на населеното място, като е извършил действия за отстраняване на аварията по мрежа ниско напрежение,

без да се свърже с дежурния диспечер, без изключване на напрежението, без предварително да е издаден наряд. Излагат се подробни доводи относно поведението на наследодателя на ишците, което представлява груба небрежност и се изразява в нарушаване от негова страна на множество правила за безопасност на работа, включително – за нарушение на императивни изисквания в нормативни и подзаконови нормативни актове, както и на вътрешни инструкции. Аргументирано е становище, че от събраните по делото доказателства е установено по реда на пълното и главно доказване, че е налице причинно-следствена връзка между действията, респективно бездействията на работника и настъпилата трудова злополука. Работодателят счита първоинстанционното решение за правилно и обосновано и в частта, в която са отхвърлени предявени иски за имуществени вреди. В отговора на въззивната жалба се съдържат подробни съображения, че тези претенции са недоказани. Направено е искане за потвърждаване на първоинстанционното решение в обжалваните му части.

Софийски градски съд, след като прецени събраните по делото доказателства и взе предвид наведените във въззивната жалба пороци на атакувания съдебен акт и възраженията на насрещната страна, намира за установено следното:

Предявени са за разглеждане активно субективно съединени иски с правно основание чл. 200, ал. 1 КТ вр. с чл. 52 ЗЗД за присъждане на обезщетение за имуществени и неимуществени вреди от настъпилата в резултат на трудова злополука смърт на наследодателя на ишците.

Съгласно разпоредбата на чл. 269 ГПК въззивният съд се произнася служебно по валидността на решението, а по допустимостта – в обжалваната му част, като по останалите въпроси е ограничен от посоченото в жалбата.

Настоящият съдебен състав приема, че първоинстанционното решение е валидно и допустимо. Не е допуснато и нарушение на императивни материални норми.

Съгласно чл. 200, ал. 1 КТ за вредите от трудова злополука или професионална болест, които са причинили временна неработоспособност, трайна неработоспособност с 50 и над 50 % или смърт на работника или служителя, работодателят отговора имуществено, независимо от това, дали негов орган или друг негов работник или служител има вина за настъпването

им, като дължи обезщетение за разликата между причинената вреда – неимуществена или имуществена, включително пропуснатата полза, и обезщетението и/или пенсията по общественото осигуряване /ал. 3/.

За да възникне имуществена отговорност на работодателя за обезщетяване на причинените на пострадал от трудова злополука работник или служител имуществени и неимуществени вреди, трябва да бъдат установени чрез пълно и главно доказване по правилата на чл. 154, ал. 1 ГПК следните материални предпоставки: 1) трудова злополука; 2) вреда, водеща до неблагоприятни последици – намаляване на имуществения актив, увеличаване на имуществения пасив или направата на разноси, а по отношение на неимуществените вреди – претърпени болки и страдания от пострадалия или лица, които имат право да получат обезщетение (съобразно Тълкувателно решение № 1 от 21.06.2018 г. по т. д. № 1/2016 г. на ВКС, ОСНГТК) и 3) причинно-следствена връзка между злополуката и причинените имуществени и неимуществени, тоест да са закономерна, естествена последица от злополуката, която е настъпила през време и във връзка или по повод на извършваната работа, както и при всяка работа, извършена в интерес на предприятието. Имуствената отговорност на работодателя за обезвреда възниква независимо от обстоятелството дали той самият, негов орган или друг негов работник или служител е виновен за увреждането – арг. чл. 200, ал. 2 КТ. В този смисъл отговорността на работодателя по чл. 200, ал. 1 КТ е обективна, поради което дори и при виновно поведение от страна на пострадалия – при небрежност, работодателят следва да го обезвреди. Би отпаднала работодателската имуществена отговорност само при умишлено самонараняване, но не и при действие при самонадеяност (т. нар. съзнавана непредпазливост). Дори и при съпричиняване на вредоносния резултат при тази форма на вината (в чл. 201, ал. 2 КТ е използван термина „груба небрежност“) отговорността на работодателя може само да бъде намалена.

Безспорно е във въззивното производство, а и от събраните доказателства се установява, че към датата на процесната злополука – 05.07.2018г., между К.М. Т. и ответното дружество е съществувало трудово правоотношение, по силата на което той е заемал длъжността „ел. монтьор изграждане, поддържане, ремонт на ел. проводни линии и мрежи /ИПРЕПЛМ/ - ръководител група“ в дирекция “Експлоатация и поддържане”, с

месторабота – гр. Мездра, както и че на посочената дата, през време и по повод извършваната работа – оглед по въздушна мрежа НН, от ТП-3 и ТП – 2, в с. Синьо бърдо, съгласно работна карта № 100507/05.07.2018г. и възстановяване на захранването на клиентите от населеното място, при изкачване по преносима алуминиева стълба и вследствие загуба на равновесие и падане от висока на асфалта на улицата, пострадалият е получил тежка черепно-мозъчна травма и политравма на цялото тяло. В резултат на трудовата злополука е била причинена смъртта на работника, настъпила на 07.09.2018г., което обстоятелство се установява от заключението на приетата в първоинстанционното производство и неоспорена съдебно-медицинската експертиза.

Не се спори между страните, че посочената злополука има характер на трудова по смисъла на чл. 55, ал. 1 КСО, според която норма трудова злополука е всяко внезапно увреждане на здравето, станало през време и във връзка или по повод на извършваната работа, както и при всяка работа, извършена в интерес на предприятието, когато е причинило неработоспособност или смърт. Квалификацията на злополуката като трудова и обстоятелствата, при които е настъпила, са установени и в представеното разпореждане № 22323 от 15.08.2018г. на НОИ – Териториално поделение – София град /за което няма спор, че е влязло в сила/ и протокол за резултатите от извършено разследване на злополуката № 5 от 05.07.2018г. на НОИ – Териториално поделение – София-град, ползващ се с материална доказателствена сила съобразно чл. 58, ал. 6 КСО.

От представените по делото удостоверение за наследници № 1004 от 11.08.2018г. е видно, че ищите В. Д. Т., М. К. Т. и Д. К. Т. са законни наследници на починалия К. Т. – съответно негова съпруга и деца.

Спорните между страните въпроси по същество във въззивното производство са свързани с размера на дължимото обезщетение за неимуществени вреди и наличието на съпричиняване от страна на пострадалия.

По отношение на размера на дължимото обезщетение:

Размерът на обезщетението за неимуществени вреди се определя от съда по справедливост на основание чл. 52 ЗЗД. В ППВС № 4/68 г. е разяснено, че понятието "справедливост" по смисъла на чл. 52 ЗЗД не е

абстрактно понятие. То е свързано с преценката на редица конкретни обективно съществуващи обстоятелства, които трябва да се имат предвид от съда при определяне на размера на обезщетението. Принципът на справедливост включва в най-пълна степен компенсиране на вредите на увреденото лице от увреждащото действие. Такива обективни обстоятелства при телесните увреждания могат да бъдат характерът на увреждането, начинът на извършването му, обстоятелствата, при които е извършено, допълнителното влошаване състоянието на здравето, причинените морални страдания, осакатявания, загрозявания и др. При причиняването на смърт от значение са и възрастта на увредения, общественото му положение, отношенията между пострадалия и близкия, който търси обезщетение за неимуществени вреди. От значение са и редица други обстоятелства, които съдят е длъжен да обсъди и въз основа на оценката им да заключи какъв размер обезщетение по справедливост да присъди за неимуществени вреди. Такива факти, наред с изброените в Постановлението, са и продължителността на лечението и извършените медицински манипулации, перспективата и трайните последици, възрастта на увреденото лице и възможността да продължи трудовата си кариера и да се социализира, общественото и социално положение, икономическата конюнктура и др. При обезщетяване на неимуществени вреди от смъртта на работника следва да бъдат съобразени и начинът, по който е понесена загубата - последици, продължителност и степен на интензитет, възрастта на увредения, общественото му и социално положение, евентуалното негативно отражение върху физическото здраве и психиката, контактите и социалния живот на близкия, който търси обезщетение, икономическото положение в страната и въобще всички обстоятелства, имащи отношение към претърпените морални страдания, преценявани с оглед конкретиката на случая. Икономическото положение съставлява необходим ориентир за определяне на обезщетение, което да има на практика реална стойност. Изброяването не е изчерпателно и не може да бъде, доколкото във всеки случай се касае за различни относими обстоятелства и различни проявления на съответното увреждане и вредите от него. Принципът за справедливост изисква в най-пълна степен да се постигне обезщетяване на увреденото лице за претърпените и предвидими в бъдеще болки и страдания, настъпили в резултат от трудовата злополука /така решение по гр. д. № 5005/17г. на ВКС, Трето ГО, решение по гр. д. №

3273/17г. на Трето ГО на ВКС и др. /.

Настоящият съдебен състав счита с оглед приетото в Решение № 499 от 9.01.2012 г. на ВКС по гр. д. № 1577/2010 г., IV г. о., ГК, Решение № 140 от 24.07.2013 г. на ВКС по гр. д. № 1328/2012 г., III г. о., ГК и Решение № 115 от 15.11.2018 г. на ВКС по гр. д. № 4455/2017 г., III г. о., ГК, както и в Определение № 1299 от 18.11.2015 г. на ВКС по гр. д. № 3590/2015 г., IV г.о., ГК, че обезщетението за неимуществени вреди от смъртта на пострадал от трудова злополука възмездява страданията или загубата от морална опора и подкрепа, понесени от близките на починалия. Изхождайки от предпоставката, че неимуществените вреди са неизмерими в пари, а увредените лица са в различни отношения с пострадалия, Пленумът на Върховния съд на Република България е приел ограничителни критерии за определяне на лицата, имащи право на обезщетение. Така съгласно т. 2 от Постановление № 4 от 25.05.1961 г., Пленум на ВС, при смърт на пострадалия поради непозволено увреждане, кръгът на лицата, имащи право на неимуществени вреди, се определя от съда по справедливост и обхваща най-близките роднини като низходящите, възходящите и съпруга. С Постановление № 5 от 24.11.1969 г., Пленум на ВС, т. 2 от Постановление № 4 от 25.05.1961 г. е допълнена в следния смисъл: имат право на обезщетение за неимуществени вреди и отглежданото, но неосиновено дете, съответно отглеждащият го, ако единият от тях почине вследствие непозволено увреждане, както и лицето, което е съжителствало на съпружески начала с починалия при непозволено увреждане, без да е сключил брак.

Принципът за обезщетяване по справедливост на неимуществените вреди, причинени от непозволено увреждане важи за всички основания на такава обезвреда. Наред с това следва да се държи сметка и за характера и особеностите на отговорността на ответника по иска. В случая отговорността на ответника е ангажирана на осн. чл. 200, ал. 1 КТ. В практиката на ВКС по, например решение по гр.д. № 15/2015г. на Четвърто ГО, се приема, че имуществената отговорност на работодателя по чл. 200 КТ за обезщетяване на работника за вреди от трудова злополука има обективен характер. Работодателят носи риска от травматично увреждане на работника дори и при липса на причинна връзка между условията на труда и злополуката - съгласно чл. 200, ал. 2 КТ, работодателят отговаря имуществено и когато злополуката е причинена от непреодолима сила, както и когато е настъпила по време на

почивка на работника. Затова работодателят не може да бъде изцяло освободен от задължението за обезвреда, освен когато пострадалият е причинил умишлено увреждането - чл. 201, ал. 1 КТ. В случаите, когато пострадалият е допринесъл за увреждането, допускайки груба небрежност (чл. 201, ал. 2 КТ), размерът на обезщетението може да бъде само намален, дори и при положена от работодателя дължима грижа за осигуряване на безопасна работа. Това е така, тъй като отговорността на работодателя по чл. 200 КТ е гаранционно - обезпечителна, договорна и има обективен характер, т.е. тя е отговорност за обезщетение, за обезвреда, и не представлява санкция за неправомерно поведение на работодателя /определение по гр.д. № 4368/14г. на Четвърто ГО на ВКС за обобщаване на практиката по въпроса за отговорността на работодателя по чл. 200 КТ/.

Заявените претенции за обезщетение за неимуществени вреди от по 155 816 лв. са от съпругата и двете пълнолетни деца на пострадалия. Това са част от най-близките му хора, които в най-голяма степен са изпитали страдание от неговата смърт.

По делото са събрани гласни доказателствени средства чрез разпит на свид. Й.Й. – близък семеен приятел и на свид. С.М. – братовчедка на ищцата В. Т.. Когато се ценят показанията на свидетел, възможно заинтересован от изхода на делото, съдът следва да подходи към тях със завишена критичност; да съобрази доколко те са повлияни от тази заинтересованост, съдържат ли вътрешни противоречия или неясноти и уклончивост относно определени факти или противоречия с останалите доказателства по делото. При съобразяване на изложеното и с оглед дължимата преценка на показанията на свидетелката по реда на чл. 172 от ГПК, се налага извод, че същите следва да бъдат кредитирани. Те не са опровергани от други доказателства по делото, като същевременно следва да се съобрази, че в тях липсват вътрешни противоречия и неясноти относно спорните факти, а и с оглед близките отношения с ищите имат непосредствени възприятия относно подлежащите на доказване факти и обстоятелства.

От показанията на посочените свидетели се установява, че семейството на К. Т. било много задружно, живеели спокойно, между съпрузите, както и между тях и децата нямало скандали и напрежение, те били много близки, а К. бил тяхната опора във всичко. Към датата на трудовата злополука М. и Д.

били студенти – учили и живеели в гр. София, прибирали се вкъщи в гр. Мездра през уикендите и ваканциите. Съпругата на пострадалия била много притеснена за здравословното състояние на К. Т., който след злополуката изпаднал в кома и бил на болнично лечение около 2 месеца. През това време В. Т. посещавала съпруга си всеки ден в болницата, от стреса и притеснението отслабнала много, плачела постоянно, живеела под постоянно напрежение, защото докторите не давали надежда, че К. ще се оздравее. Синовете на пострадалия също били много изплашени, притеснени, умислени. Посещавали баща си в болницата ежедневно. След смъртта на К. Т. децата и неговата съпруга станали по-затворени, по-мълчаливи, почти не излизали навън, страдали много. Понесли трудно смъртта му и още не били преодолели загубата му.

С оглед така установените релевантни факти се налага извод, че К. Т. бил опора на семейството си, той се грижил за децата и съпругата си и те разчитали на него. Отношенията между тях били основани на обич, уважение и разбиране, имали силна емоционална връзка, поради което за тях моралните вреди от внезапната смърт са с голям интензитет. Пострадалият е бил глава и опора на семейството като безспорно внезапната му смърт ги е лишила от неговата обич, морална и материална подкрепа и им е причинила дълбоки и непреодолими страдания и мъка. Неговата загуба е тежка е непрежалима. Починалият е бил добър и обичан съпруг и всеотдаен баща. Децата и съпругата му са разчитали на неговата помощ и подкрепа, която опора ще липсва занапред в техния живот. Внезапната му смърт на сравнително млада възраст – 46 години, при така установените трагични обстоятелства, е причинила душевно страдание на съпругата му и синовете му, което те не са превъзмогнали и понастоящем. Освен това продължителният болничен престой на К. Т. и изключително тежкото му състояние е поставил неговото семейство в състояние на стрес, причинило е чувство на безпомощност и пълно отчаяние. Същевременно следва да се отчете обстоятелството, че към датата на инцидента ищите М. Т. и Д. Т. са били пълнолетни, учили са и живеели в друг град, което обстоятелство води до извод, че те са били относително самостоятелни от своите родители. При отчитане на отношенията на близост в семейството, прецени в указаната с приемането на ППВС № 4/1968г. насока, предвид възрастта на пострадалия и трагичните последици от преждевременната му смърт, понесена тежка от неговата

съпруга и синовете му, както и с оглед икономическата обстановка в страната към момента на злополуката, в това число ръста на икономически растеж и стандарта за живот, се налага извод, че обезщетение в размер на по 120 000 лева за всеки един от ищците е справедливо. По-висок размер обезщетение не може да се обоснове предвид обществения критерий за справедливост, както следва да отчита и икономическото състояние положение в страната. Присъждането на обезщетение само по себе си съдържа морално удовлетворение - признаване, че действията на делинквентите са противоправни, и ангажиране отговорността им, респективно тази на възложителя на работата им, за причинените вреди, като размерът на паричната сума е за репарирание на действително претърпените вреди. От значение е и създаденият от съдебната практика ориентир, относим към сходни случаи, тъй като „справедливостта“ до голяма степен отразява обществената оценка на засегнатите нематериални вреди, а в сферата на нематериалните ценности равенството в обществото намира най-чист израз.

Непротиворечива е съдебната практика при търсено обезщетение за причинените неимуществени вреди, ч е предметът на спора е очертан в рамките на обичайните негативни преживявания за съответното деяние. Достатъчно е да се претендира обезщетение на неимуществени вреди от съответния деликт/трудова злополука. Само когато се твърди причиняване на болки и страдания над обичайните за такъв случай или конкретно увреждане на здравето, а също и други специфични увреждания с оглед конкретни обстоятелства, личността на увредения, обичайната му среда или обществено положение, то тогава те трябва изрично да бъдат посочени в исковата молба, за да могат да станат част от предмета на иска. В процесния случай не са твърдени и не са и доказани претърпени вреди над обичайните и с трайни и неотстраними последствия - нито като негативно отражение в психиката на ищците, нито в социалния им дискомфорт.

Поради тези съображения определянето на обезщетение за неимуществени вреди в по-голям размер би довело до несъответствие на обезщетението с действителния размер на моралните вреди, несъобразяване с обществения критерий за справедливост, както и с практиката на съдилищата в подобни случаи /аналогичен случай е разгледан в решение № 102 от 17.12.2020г. по гр.д. № 4741/2019г. на ВКС, Трето ГО, като присъдените обезщетения за неимуществени вреди на съпругата и пълнолетната дъщеря на

починалия в резултат на трудова злополука работник са в размер на по 110 000 лева/.

Възражението на ответника за съпричиняване по смисъла на чл. 201, ал. 2 от КТ, направено своевременно в отговора на исковата молба по чл. 131 от ГПК, е основателно. Този извод съдът формира при съвкупната преценка на събраните по делото писмени и гласни доказателствени средства, както и заключенията на приетите в първоинстанционното производство технически експертизи.

В разглеждания случай не е спорно, че К. Т. е преминал през последен периодичен инструктаж по безопасност и здраве при работа на 10.04.2018г., и извънреден такъв на 28.05.2018г., както и че през 2017г. е издържал и тестовите от проведен изпит за проверка на знанията по Правилника за безопасност и здраве при работа в електрически уредби на електрически и топлофикационни централи и по електрически мрежи - ПБЗПРЕУЕТЦЕМ /потвърдена пета квалификационна група по ел. безопасност/. От представената длъжностна характеристика за заеманата от наследодателя на ищците длъжност, с която последният е бил запознат, се установява, че част от възложените му трудови функции е да локализира аварийните смущения в електроразпределителната мрежа и участва във възстановяване на електрозахранването на потребители, включително и извън рамките на установеното работно време /т. 6 от длъжностната характеристика/

Видно е от съставения протокол за резултатите от извършеното разследване на злополуката № 05 от 08.08.2018г., че на 05.07.2018г. наследодателят на ищците и свид. И.П. получили нареждане /издадена била работна карта/ със задачите за деня, една от които е била обход на мрежи НН в с. Синьо бърдо. При извършването на обход на въздушната линия НН, клон "А" на ТП-3, служителите установили, че има абонати без напрежение в участък от счупен стоманобетонен стълб на ъгъла на ул. "Васил Левски" и ул. "Георги Сава Раковски". Те отстранили счупения стълб от пътното платно и предприели действия по възстановяване захранването на останалите от предния ден без захранване абонати вследствие на пътнотранспортното произшествие. К. Т. и И.П. преценили, че е възможно захранването да бъде възстановено чрез изграждане на нова връзка от клон "В" на ТП – 2. За тази цел двамата разстлали по земята нов усукан изолиран проводник за

установяване необходимата дължина и изправили преносима алуминиева стълба на стоманобетонния стълб, намиращ се на ъгъла на посочените улици. Свидетелят П. се насочил по клон "А" на ТП – 3 за да определи подходящо място за прекъсване на проводниците на клона към ТП – 3. През това време пострадалият поставил предпазен колан и започнал да се изкачва по стълбата, въпреки че бил без предпазна каска и не се бил закрепил посредством предпазния колан към здрава и сигурна конструкция. След като се изкачил на височина повече от три метра от основата на стълбата загубил равновесие и паднал върху асфалтовата настилка. Констатирано е още, че служителите започнали работа без да се обадят на дежурния диспечер, без да обезопасят работното място като изключат напрежението, без да проверят за отсъствие на напрежение, без да поставят предупредителни табели и преносими заземители.

Този механизъм на увреждане се потвърждава от събраните по делото гласни доказателствени средства, които са непротиворечиви помежду си относно посочените обстоятелства. Спорно между страните по делото е дали пострадалият е предприел отстраняване на аварията самоволно, без да има нареждане за това от своя работодател.

От показанията на свид. И.П., който заедно с пострадалият е участвал в отстраняването на аварията в с. Синьо бърдо, се установява, че поставената им на 05.07.2018г. задача била да се извърши обход на мрежа ниско напрежение от трафопост 3, тъй като на мястото имало инцидент – счупен стълб в резултат на пътно-транспортно произшествие. Възложено им било да установяват на място каква е ситуацията и да преценят по какъв начин може да бъде отстранена аварията. След това трябвало да обезопасят мястото и да информират диспечера за установеното на място. Свидетелят изяснява, че не им е възлагано извършването на ремонт и отстраняване на аварията. Като отишли на място те установили, че поради счупване на стълба било прекъснато ел. захранването на някои абонати в селото. След преместване на стълба двамата констатирали, че има вариант да захранят абонатите от друг трафопост, като за целта било нужно да се изтегли един междустълбен проводник. Тъй като те разполагали с такъв проводник в служебния си автомобил, взели същия, разпънали го между двата стълба, между които е трябвало да се осъществи връзката. След това поставили алуминиевата преносима стълба на единия стълб и К. започнал да се качва по нея.

Свидетелят П. отишъл да провери проводниците на другия стълб и тогава чул шум от падане. В този момент той бил с гръб, обърнал се и видял К. Т. на земята. Отишъл при него и му оказал първа помощ. И.П. видял, че проводникът бил закачен вече на първата кука, поради което направил извод, че неговият колега вече се е изкачвал по стълбата, когато е паднал. Пострадалият е бил без поставена каска на главата, с каквато разполагал в служебния автомобил. Предоставените на служителите каски за работа имали подбрадници, които били сгънати навътре. Свидетелят изяснява, че преди да започнат отстраняването на повредата те не се обадили на диспечера, не обезопасили мястото с предупредителни табели, не предприели действия по изключване на напрежението.

Свидетелят С. Л. е заемал длъжността електромонтьор в ответното дружество и на 05.07.2018г. бил дежурен в оперативния център в гр. Мездра. Той предал на К. Т. и И.П. работна карта и ги изпратил на мястото на аварията в с. Синьо бърдо със задача да направят оглед и да преценят какво може да се направи, като обходът включвал единствено оглед от земя. За конкретната авария било ясно единствено, че имало счупен електрически стълб през нощта. Свидетелят обяснил на двамата служители, че по тяхна преценка и ако е възможно следва да направят необходимото за отстраняване на аварията. За това нареждане не бил издаден писмен наряд.

От показанията на свид. И.Н. – заместник-ръководител на оперативния център в гр. Мездра, се установява, че след получения сигнал за авария в с. Синьо бърдо, пострадалият и И.П. били изпратени на място за извършване на оглед и преценка какво е необходимо да се предприеме за възстановяване на потреблението на абонатите. Той се обадил на свид. С. Л. и му разпоредил да предаде работна карта на К. Т. и неговия колега със задача – обход на мястото на аварията в с. Синьо бърдо.

Настоящият съдебен състав кредитира показанията на свид. П. и свид. Н. относно обстоятелството, че възложената на пострадалия и на неговия колега дейност е включвала единствено извършване на обход /оглед/ на място. Не се установи работодателят да е издал наряд или нареждане /устно или писмено/ за извършване на действия по отстраняване на аварията и възстановяване на потреблението на абонатите. Показанията на свид. С. Л. не следва да се кредитират в частта, в която същият изяснява, че е възложил на

служителите от екипа да направят преценка на ситуацията на място и да предприемат действия по отстраняване на аварията. Те са изолирани и се опровергават от останалите гласни доказателствени средства, включително от показанията на участвалия в работната група служител – свид. И.П., който има непосредствени възприятия относно вида и обема на възложената им работа. Ето защо се налага извод, че установените с обвързваща доказателствена сила обстоятелства относно причините и механизма на увреждане, обективирани в съставения протокол за резултатите от извършеното разследване на злополуката № 05 от 08.08.2018г., включително и относно констатацията в него, че К. Т. и И.П. решили самоволно /без да получат нареждане за работа и без да се свържат с дежурен диспечер/ да възстановят ел захранването на абонатите, не са опровергани.

В първоинстанционното производство са приети две заключения на единични съдебно-технически експертиза, изясняващи спорни релевантни обстоятелства, включени в предмета на доказване по делото.

От заключението на съдебно техническата експертиза, изготвено от вещо лице инж. К.Т., се установява, че К. Т. е позиционирал правилно под наклон от 73 градуса спрямо терена и на разстояние равно на $\frac{1}{3}$ до $\frac{1}{4}$ до горната опора процесната стълба, но тя е била с посукана наляво основа и заклинен горен десен край на дясното рамо към десния ръб на стълба, което я правело несиметрична спрямо оста $\square$. Стълбата е била закрепена в горната си част на последното стъпало без втори човек да я държи в основата $\square$, което е в противоречие с приетата от работодателя Инструкция за безопасност на труда при качване и слизане от стълбовете. Вещото лице след оглед на място е установил, че теренът е бил наклонен наляво, поради което стълбата е била позиционирана изначално наклонена наляво, като не е осигурена възможност за нивелирането или закрепването $\square$ към стълба с приспособления за закрепване. Направил е извод, че пострадалият е подготвил проводниците, тежащи над 10 кг, още преди да започне изкачването по стълбата, като ги е зачистил от изолацията с подходяща дължина и е монтирал обтегача, за да бъде готов, стигайки първата кука, да закачи обтегача с проводниците. Така подготвен, той започнал изкачването заедно с кабела, закачен на предпазния колан. Достигайки до 19-то стъпало, без да се е обезопасил с точковия предпазен колан, пострадалия решил бързо да закачи кабела на шпилката на куката, за да се освободи от кабела и да се обезопаси с колана, за да започне

работа по свързването на четирите жила на кабела. Шпилката на куката обаче била на около 90 градуса вдясно от подхода към стълба, на съседната страна, поради което е било необходимо К. Т. да се измести малко вдясно. При това положение с кабел, откачен от колана, с тегло над 10 кг и държейки го в дясната си ръка, и собствено тегло от около 120 кг, той изместил своя център на тежест надясно. Предварително посуката наляво стълба започнала да се премества също надясно, пострадалият се опитал да я стабилизира, като се преместил наляво, накланяйки се с тяло или стъпвайки с крак наляво. Така се получил ефектът на махалото, загубил равновесие и паднал. Експертът сочи, че основната причина за настъпване на злополуката е, че пострадалият е заел такова положение при работата, което би могло да изведе стълбата от положение на равновесие /нарушение на чл. 215з, т. 13 от Наредба № 7 от 1999г. за минималните изисквания за ЗЗБУТ/, но това нарушение било в причинно-следствена връзка с първоначалното позициониране на стълбата, усукана предварително наляво и законтрена горе вдясно на ръб със стълба. Вещото лице посочва, че ако пострадалият е бил обезопасен не с точков колан, а с предпазен колан – сбруя за цяло тяло, с голяма вероятност злополуката е нямало няма да стане, тъй падането би било преустановено като се осигури увисване на тялото. Поддържа, че единственото безопасно решение при работа над 3 м. височина е използването на автовишка. Вещото лице е посочило, че работодателят не е изпълнил изискванията на чл. 215о от Наредба №7 от 23.09.1999 г. относно минималните изисквания за безопасността и здравето на работниците при използването на работно оборудване по време на работа, а именно въжената система да съдържа най-малко две отделно закрепени въжета (работно и обезопасяващо въже) и необходимите за работа инструменти и приспособления да са прикачени към колана, към седалка или към друго подходящо средство, както и не е изпълнил техническите изисквания на глава VI, раздел I, на които подвижната стълба използвана от Т. следва да отговаря. Вещото лице заключава, че причините за станалата злополука са технически, свързани с безопасното използването на преносимата алуминиева стълба и организационни, изразяващи се в липсата на контрол от страна на работодателя по отношение утвърждаването на правила за безопасна работа, които да се спазват от работниците. Посочва също, че поради липсата на издаден наряд или нареждане за извършваната след обхода работа

започването на ремонтно-възстановителните работи представлява своеволно взето решение от страна на служителите, като не е имало яснота според работната карта кой от двамата е старшият – изпълнителят, предвид липсата на положен подпис за това. В съдебно заседание вещото лице е изяснило, че работната карта не може да замести наряда. Като не е предприел всички задължителни технически мероприятия за безопасна работа - изключване на напрежението, поставяне на предупредителни табели, проверка за отсъствие на напрежение, включване на преносим заземител, проверка на здравината на стълба и възможността за безопасна работа по него, проверка на безопасния колан, защитна каска, работа с дълги ръкави и предпазни ръкавици, Т. е нарушил чл. 65, ал. 1, чл. 140, т. 1 и т. 2, чл. 283, ал. 1, т. 2, чл. 284, ал. 1, т. 3 и ал. 2 /Правилник за безопасност и здраве при работа в електрически уредби на електрически мрежи и топлофикационни централи и по електрически мрежи /ПБЗРЕУЕТЦЕМ/. Вещото лице е заключило, че между допуснатите от пострадалия нарушения на ПБЗРЕУЕТЦЕМ и настъпилата злополука с него е налице причинно-следствена връзка.

Според приетото по делото повторно заключение на съдебно-техническата експертиза, изготвено от вещо лице инж. А.Ц., причината за настъпилата злополука е комплексна – неспазването от страна на К. Т. на организационните и технически мерки за безопасност при работа, както и неспазването на организационните мерки от страна на ръководителя на оперативния център – гр. Мездра и заместващия го и пропуски в нормативната уредба от страна на работодателя. Вещото лице е констатирало, че издадената работна карта не съответства на даденото устно нареждане, което от своя страна не е записано в дневника, като същата определя „Обход“, вместо „Оглед и съгласуване“. К. Т. е предприел несъгласувано възстановяване на ел. захранването на абонати в мрежа НН, не е спазил правилата за безопасна работа с преносима стълба на производителя и на работодателя, неправилно я монтирал към стълба, на който не е проверена здравината, работел е под ел. напрежение, не е използвал лични предпазни средства – защитна каска, предпазен колан, безконечно въже, работни дрехи с дълги ръкави, диалектични ръкавици. Вещото лице е посочило, че поради наличие на ел. напрежение по проводниците на стълба предпазният колан не можел да бъде използван, тъй като при захващане в областта на кръста към най-долната конзола с изолатор главата и раменете на изпълнителя ще се

окажат между и над фазовите проводници. Установено е, че работодателят не е включил в своята инструкция за безопасна работа с преносима стълба тези на производителя и не е предвидил периодична проверка на преносимите стълби за съответствие и стабилност след монтаж. Вещото лице описва механизма на падане, а именно - при изкачване по стълбата без каска, без диалектични ръкавици, без работно облекло с дълъг ръкав, без изключено напрежение, с предпазен колан, по неправилно поставена стълба опряна на ръба на стълба чрез горното стъпало, без поддържащ стълбата втори човек и с кабел закачен на колана, К. Т. след достигане на височина даваща възможност за извършване на монтажни дейности (закачен усукан ел. кабел 4x25 кв. мм чрез обтегач на метална кука с изолатора) загубил равновесие и паднал на асфалтовата настилка. Причината за злополуката според експерта е, че поради наличие на ел. напрежение служителят е бил принуден да не използва осигурителното въже на колана, а да работи облегнат на стълбата, почти легнал, като при протягането на ръката му, за да не закачи кабела, е изместил центъра на тежестта, вследствие на което закрепената на ръба стълба се наклонила рязко и довела до загуба на равновесие от страна на К. Т. и падането му или поради наличие на напрежение той е бил принуден да не използва осигурителното въже, а да работи облегнат на стълбата, почти легнал, като при протягането на ръката му, за да закачи кабела, която е била без защитна диалектична ръкавица и без работна дреха с дълъг ръкав, попаднал под въздействие на ел. напрежение, вследствие на което загубил равновесие и паднал. Според заключението и на повторната експертиза работодателят не е изпълнил изискванията на чл. 215о от Наредба №7 от 23.09.1999 г. относно минималните изисквания за безопасността и здравето на работниците при използването на работно оборудване по време на работа, като посочва, че в малка степен е залегнал в енергетиката метода за достъп и позициониране посредством въжета, известен като работа по алпийски способ, за разлика от сферата на строителството. Експертът е дал заключение, че процесната стълба не отговаря на изискванията на Наредба №7 от 23.09.1999 г. относно минималните изисквания за безопасността и здравето на работниците при използването на работно оборудване по време на работа, тъй като същата не е оборудвана с подходящо приспособление против приплъзване, независимо, че това може да се преодолее с втори човек, който държи стълбата в основата □. В съдебно заседание вещото лице посочва, че в

случая стълбата не отговаря функционално за извършваната работа на стълб, но ако през цялото време е била държана при основата от втория служител, вероятността да мине цялата процедура безопасно е много по-голяма. Като работно оборудване стълбата е подлежала на проверка при започване на работа, включително и от работещия, който има задължение да осигури собствената си безопасност. Констатирано е наличие на причинно-следствена връзка между липсата на автовишка и сбруя и настъпилата злополука, но е отбелязано, че в процесния случай при включено ел. напрежение и трите са били неизползваеми. Констатираните от вещото лице нарушения на нормативната уредба от страна на К. Т. са тези по чл. 33 ЗЗБУТ, чл. 35, 36, 107, ал. 2, 140, 272, 284, ал. 1 и ал. 2 от ПБЗРЕУЕТЦЕМ, както и чл. 200, ал. 1, т. 3 и чл. 215з от Наредба №7 от 23.09.1999 г. относно минималните изисквания за безопасността и здравето на работниците при използването на работно оборудване по време на работа.

Въз основа на заключенията на съдебно-техническите експертиза се установява по безспорен начин следния механизъм и причини за настъпване на процесната трудова злополука:

Пострадалият К. Т. самоволно, без да уведоми дежурен диспечер и без да получи нареждане за работа, без да обезопаси работното място като изключи напрежението, без да провери за отсъствие на напрежение, започнал действия по възстановяване захранването на останалите без електричество абонати. За целта използвал преносима алуминиева стълба, която изправил на стоманобетонен стълб. Теренът обаче бил наклонен наляво, поради което стълбата е била позиционирана изначално наклонена наляво като не е осигурена възможност за нивелирането или закрепването ѝ към стълба с приспособления за закрепване. Пострадалият започнал да се изкачва по стълбата, която не била монтирана правилно и не била проверена за здравина спрямо стоманобетонния стълб. В ръцете си носил подготвените предварително проводниците, тежащи над 10 кг, монтирал е обтегача, качил се е по стълбата, успял е да закачи обтегача върху шпилката на куката, която е била на 90 градуса в дясно от подхода на стълба, поради което е следвало да се премести надясно и без да се е обезопасил с предпазния колан изместил своя център на тежестта и паднал. С тези действия пострадалият е нарушил следните нормативни изисквания и правила, въведени с вътрешни инструкции на работодателя: чл. 51 от Правилника за безопасност и здраве

при работа в електрически уредби на електрически и топлофикационни централи и по електрически мрежи, съгласно която се забранява самоволно извършване на работи или разширяване на работните места и обема на работата извън определените с нареждане или наряд; чл. 272, ал. 1 от същия правилник, според който работата по ВЛ за напрежение до 1 000 V се извършва с пълно или частично изключване на напрежението, с наряд или нареждане; чл. 284, ал. 2 от Правилника – работата по стълб се извършва с работно облекло и дълги ръкави и предпазни ръкавици; чл. 140 от Правилника, предвиждащ, че техническите мерки за безопасност при работа с пълно или частично изключване на напрежението се изпълняват в следната последователност: изключване на напрежението; поставяне на знаци, табели и ограждения на работното място; проверка на отсъствие на нарежение; включване на стационари или присъединяване на преносими заземители; чл. 63, 67 и чл. 68 от Наредба № 8/09.06.2004г. за условията и реда, при които се осъществява дейността на операторите на електроенергийната система и на разпределителните мрежи, както и на оперативния дежурен персонал от електроенергийните обекти и електрическите уредби на потребителите, регламентиращи императивно правилата за извършване на обход и на оглед от земята при авария на електропровод, което следва задължително да се извършва без качване по стълбове и без работа по електропровода; т. 4 от Инструкция за безопасност на труда при качване и слизване от стълбове на ответното дружество, предвиждаща при изкачване с подвижни преносими дървени или метални стълби, задължително при качването или слизането по стълбата, втори човек да държи стълбата в основата ѝ; раздел 2, т. 6 и т. 7 от Инструкция на “Чез Р.Б.” АД за безопасност на труда при работа с преносима стълба, според които при невъзможност на двата горни края да се опрат на стабилна основа, преносимата стълба се прикрепва от втори ел. монтьор в долния край; раздел 2, т. 17 от същата инструкция, забраняваща при изкачване и слизване по стълба и при работа върху стълба използващият да е със заети ръце; раздел 2, т. 18 от инструкцията, предвиждаща задължение на работещия върху стълба, изправена до стълб на въздушна електропроводна линия, да се привърже над куката /конзолата/ с предпазен монтьорски колан или други средства за защита с подобен характер; раздел 2, т. 19 от инструкцията, въвеждаща задължение при работа със стълба, изправена до стълб на въздушна електропроводна линия, присъствието на втори ел.

монтър, който да поддържа/осигурява долния ѝ край и евентуално да предпази работещия от залитане и падане. От приетите съдебно-технически експертизи, които съдят кредитира в тази част като пълни, обективни и непротиворечиви помежду си, се установява, че е налице причинно-следствена връзка между допуснатите от пострадалия нарушения и настъпилата трудова злополука.

Съгласно разпоредбата на чл. 201, ал. 2 КТ отговорността на работодателя може да се намали, когато работникът е допринесъл за трудовата злополука, като е допуснал груба небрежност. Грубата небрежност е форма на вината - работникът или служителят не е положил дължимата грижа за безопасност, която и най-небрежният би положил; тя е налице, когато не е положена никаква грижа за безопасност, защото дори и най-небрежният би положил някаква грижа. Когато работодателят в лицето на свои служители, на които е възложено задължение за осигуряване на мерки за безопасни условия на труд, целящи избягването на конкретен риск, не осигури такива и по този начин техническото обезопасяване на работния процес се прехвърля изцяло в тежест на лицата, изложени на този риск, във всеки конкретен случай това е от значение за степента, в която следва да се намали неговата отговорност при допуснатата от пострадалия груба небрежност. В случай на знание от страна на пострадалия, че работодателят не е осигурил безопасни условия за изпълнение на работата, и, въпреки това, предприемане на изпълнението ѝ, при липса на елементарно старание и внимание и пренебрегвайки основни правила за безопасност /т.е. когато не е положена дължимата грижа, каквато и най-небрежният би положил/, е налице съпричиняване. Процентът на същото зависи от механизма на причиняване на трудовата злополука, като мислено се преценява тежестта на допринасяне за всеки от факторите, причината за настъпилата злополука, както и съотношението между причините, когато са повече от една, респективно има ли баланс между тях или някоя е основна /т.е. съпричиняването се степенува в съответствие с обективното съотношение на допринасянето за трудовата злополука с оглед на всички конкретни факти и обстоятелства/ - в този смисъл са решение №.218/15.03.2021 по гр.д. №.1092/2020г, IV ГО, решение №.159/15.01.2018г. по гр.д. № 251/2017г., III ГО, решение № 348/11.10.2011г. по гр.д. №. 387/2010г., IV ГО, решение № 291/2012г. по гр.д. №. 951/2011г., IV ГО, решение №. 25/16.02.2016г. по гр. д. № 3233/2015г., III ГО и др./.

Безпротиворечиво се приема, че в областта на частното право /част от което е и трудовото/ грубата небрежност е квалифицирана степен на небрежност. Релевантно за обикновената небрежност е неполагането на дължимата грижа /най-често тази на добрия стопанин/, а грубата небрежност се характеризира с неполагане и на най-елементарната грижа, тази, която и най-небрежният човек би положил за своите работи. И двете степени на небрежността имат предимно обективен характер, поради което те се извеждат от поведението на дееца в конкретната фактическа обстановка, а в по-малка степен е от значение наличието на съответно субективно отношение /интелектуален момент/. При трудова злополука намаляване на отговорността на работодателя може да има само при съпричиняване при допусната груба небрежност - липса на елементарно старание и внимание и пренебрегване на основни технологични правила и мерки за безопасност. Съгласно чл. 154, ал. 1 ГПК, работодателят, въвел възражение за съпричиняване от страна на работника, следва да докаже, че трудовата злополука е настъпила и поради проявена от работника груба небрежност при изпълнение на работата, т.е. при условията на пълно и главно доказване работодателят трябва да установи не само, че работникът е допуснал нарушение на правилата за безопасност на труда, но че е извършвал работата при липса на елементарно старание и внимание и пренебрегване на основни технологични правила и мерки за безопасност. Изводът за съпричиняване от страна на работника не може да почива на предположения, нито може да се обоснове само с допуснати от него нарушения на правилата за безопасност - работникът е допуснал груба небрежност само в случаите, когато поведението му съставлява тежко нарушаване на задължението да положи дължимата грижа при изпълнение на работата. Преценката за положената грижа е в зависимост от конкретните обстоятелства, при които е настъпила злополуката, от поведението на работника, съпоставено с доказателствата как е следвало да процедира и в резултат на кои негови действия е настъпила вредата. Не всяко нарушение на правилата за безопасност на труда мотивира приложение на чл. 201, ал. 2 КТ, а само подчертано субективното отношение на пострадалия, довело до осъществяване на грубата небрежност от негова страна, като елемент от неговото виновно действие. Неизпълнението или лошото изпълнение на задълженията по безопасност на труда е основание за съпричиняване по чл. 51, ал. 2 от ЗЗД, вр. чл. 49 от ЗЗД. Отговорността на работодателя по чл. 200

от КТ и на работника при съпричиняване по чл. 201 от КТ има съществени различия, доколкото отговорността на работодателя е безвиновна, а на работника се ангажира само при груба небрежност. Макар и от обективна страна действията на работника да нарушават някои правила на безопасност на труда, необходимо е и негово субективно отношение към действието под формата на груба небрежност-самонадеяност, т.е. да е съзнавал, че нарушава установени изисквания за безопасност и че с действията си може да причини вредоносен резултат, но да мисли да ги предотврати. Грубата небрежност е налице, когато не е положена никаква грижа за безопасност, защото дори и най-небрежният би положил някаква грижа.

В конкретния случай въззивният съд намира за доказано, че наследодателят на ищите е допуснал подобна груба небрежност в причинна връзка с вредоносния резултат. К. Т. е бил дългогодишен работник, с необходимата висока квалификация и опит. Проведен му е бил задължителен периодичен инструктаж на 10.04.2018г., и извънреден такъв на 28.05.2018г. по спазване на правилата за безопасност на труда. Той е издържал изпит с придобита пета /най-високата/ квалификационна група. Независимо от това той е извършил действия в нарушение на законови предписания за безопасност на труда, както и е пренебрегнал въведените вътрешни правила и инструкции за безопасност на труда, поради небрежно изпълнение на възложената работа и самонадеяност, проявени от него, в причинна връзка с които е настъпила злополуката. Ищецът сам е предприел действия по ползване на подвижна стълба, която не е била поставена на хоризонтална повърхност, а под наклон /установена е денивелация на терена, върху който е била поставена основата на стълбата/; без поставена каска; без диалектични ръкавици; без работно облекло с дълъг ръкав; без да е изключено ел. напрежението, което лишава работника от възможността да се закрепи към здрава и сигурна конструкция, както и да се позиционира така, че ръцете му да бъдат свободни с цел безопасно да вдига материалите, необходими за изграждане на нова кабелна линия; по неправилно поставена стълба, опряна на ръба на стоманения стълб чрез горното стъпало, което прави последната крайно нестабилна; без поддържащ стълбата втори човек и с кабел закачен на колана; без поставена каска с подбрадник, което го лишава от защита при попадане под напрежение, както и от защита на главата при падане от високо. Това налага извод, че той не е положил и най-елементарната грижа, която и

най-небрежният човек би положил за своето здраве. Дори и от гледната точка на непрофесионалист е очевидно, че ползването на неправилно монтирана /нестабилна/ подвижна стълба, без изискуемите предпазни средства, с който е разполагал, без да се изключи ел. напрежението, при грубо пренебрегване на основни технологични правила и правила за безопасност от пострадалия, се създава повишен риск от увреждане на здравето. Пострадалият е съзнавал /предвиждал/ настъпването на неблагоприятния резултат /увреждане на здравето/, но лекомислено се е надявал, че той няма да настъпи или че ще успее да го предотврати, т.е. в случая пострадалият сам се е поставил в ситуация на повишен за живота и здравето си риск, поради което с поведението си е проявил груба небрежност по смисъла на чл. 201, ал. 2 от КТ.

При това положение въззивният съд намира, че ищецът е допуснал груба небрежност по смисъла на чл. 201, ал. 2 КТ, с което е допринесъл за настъпването на процесната трудова злополука, т. е. налице е съпричиняване на вредоносния резултат.

Неоснователни са релевираните от ищеца доводи, че в случая е налице техническа негодност на работното оборудване /конкретно на използваната преносима стълба/, което изключва наличието на принос от страна на пострадалия /в хипотезата на груба небрежност/ за настъпване на вредоносния резултат. Действително, по делото се установи, че използваната преносима алуминиева стълба не е отговаряла на изискванията по чл. 215в от Наредба № 7 от 23.09.1999г. за минималните изисквания за здравословни и безопасни условия на труд на работните места и при използване на работното оборудване, а именно – не е била снабдена със средства за предотвратяване на приплъзването на опорите чрез закрепване на страничните им греди при или в близост до горните и/или долните им краища чрез приспособление срещу приплъзване или чрез друго равностойно по ефективност приспособление. Същевременно обаче нормативната уредба не забранява използването на преносими стълби, които не са оборудвани с приспособление срещу приплъзване и които не отговарят на изискванията на чл. 215в от Наредба № 7 от 23.09.1999г. Напротив, съгласно чл. 215в, ал. 4 от цитираната наредба, когато мерките по ал. 1 не могат да се приложат, единичните стълби се осигуряват срещу подхлъзване чрез придържане от човек пред стълбата или встрани от нея. Този начин на използване е регламентиран и в приетата от

ответното дружество Инструкция за безопасност на труда при качване и слизване от стълбове. Следва да се има предвид, че съобразно заключението на вещото лице по повторната съдебно-техническа експертиза, изискването за снабдяване на стълбата с парапет е относимо единствено към висящите стълби /чл. 215г, ал. 3 от Наредбата/, каквато не е била използвана в процесния случай. В същото заключение е посочено още, че в конкретния случай е без значение дали пострадалият вместо с предпазен точков обезопасителен колан е разполагал с предпазен колан/сбруя за цяло тяло или с вишка, тъй като и трите вида са бил неизползваеми предвид обстоятелството, че ел. напрежението не е било изключено.

Причина за настъпването на трудовата злополука е и установеното нарушаване от страна на работодателя на задължението по чл. 16, ал. 1, т. 1 от Закона за здравословни и безопасни условия на труд /ЗЗБУТ/ да осигури ефективен контрол за извършване на работата без риск за здравето и по безопасен начин.

Настоящият съдебен състав напълно споделя разрешението, дадено в постановените по реда на чл. 290 от ГПК решения с № 302 от 07.10.2013г. по гр.д. № 3248/13г. на IV ГО и решение № 350 от 17.10.2011г. по гр.д. № 1382/10 г. на IV ГО, където по поставения въпрос "за относителната тежест на поведението на пострадалия, когато с поведението си пряко е предизвикал увреждането, а отговорността на ответника се обосновава с нарушение правила за безопасност на труда" е прието, че винаги когато пострадалият създава реална възможност за настъпване на вредата, като сам се е поставя в ситуация на повишен риск от увреждане, той съпричинява вредата. В този случай виновното лице отговаря само за онези вреди, които са в причинна връзка с неговото поведение, но не и за последиците от поведението на увредения, в който смисъл е и Тълкувателно решение № 88 от 12.09.1962 г. на ОСГК на ВС. В зависимост от обстоятелствата по делото следва да се прецени дали пострадалият е допринесъл за настъпването на по-голяма част от вредите или тази по-голяма част следва да се счете резултат от установените като неизпълнени от страна на работодателя правила за безопасност. Преценката е конкретна за всеки отделен случай, като сам по себе си фактът на установено неизпълнение от страна на работодателя на задължението да осигури здравословни и безопасни условия на труд или да

осъществи ефективен контрол за спазването им, не е достатъчен да се презумира, че работникът не е допринесъл за настъпване на трудовата злополука. Следва да се прави разграничение между вредите, намиращи се в причинна връзка с виновното поведение на причинителя и вредите, причинени от увредения. Причинителят на вредите отговаря само за онези от тях, които са в причинна връзка с неговото виновно поведение.

При установената по делото груба небрежност, изразила се в липса на елементарно старание и внимание и пренебрегване на основни технологични правила и правила за безопасност от пострадалия, съпричиняването се степенува в съответствие с обективното съотношение на допринасянето за трудовата злополука с оглед на всички конкретни факти и обстоятелства. В този смисъл са решение № 348 от 11.10.2011 г. по гр. д. № 387/2010 г., ВКС, IV г.о. решение № 291/2012 г. по гр. д. № 951/2011 г. на ВКС, IV г.о. и решение № 159 от 15.01.2018 по гр. д. № 251/2018 г. на ВКС, III г.о, която установена практика се споделя и от настоящия състав. Колкото повече едно лице е допринесло за настъпване на вредата, толкова по-голямо трябва да е неговото участие в нейното обезщетяване. В конкретната хипотеза при съпоставка на действията на пострадалия К. Т. и нарушенията на безопасните условия на труд, които е допуснал, с останалите обективни причини за настъпване на трудовата злополука, настоящата инстанция счита, че за настъпване на вредоносния резултат в по-голяма степен е допринесло поведението на пострадалия. При установения превес на каузалния принос на пострадалия се налага извод, че на основание чл. 201, ал. 2 КТ дължимото от работодателя обезщетение за причинените от злополуката неимуществени вреди на наследниците на пострадалия следва да бъде намалено с 60 %, с който процент в случая е съпричиняването на вредоносния резултат от страна на пострадалия.

Специфичен вид застраховка срещу събития, свързани с живота, здравето и телесната цялост на физическите лица представлява застраховката „Трудова злополука“, която работодателят е задължен да сключи за определена категория работници и служители по силата на чл. 461, т. 3 КЗ /респ. чл. 249, т. 3 КЗ – отм./, вр. с чл. 52 от Закона за здравословни и безопасни условия на труд, вр. с Наредба за задължително застраховане на работниците и служителите за риска "трудова злополука". Предвидената от законодателя задължителна застраховка има двойно предназначение, тъй като

обезпечава както интереса на наетите по трудов договор лица, така и финансовия интерес на работодателя да обезпечи собствената си обезщетителна отговорност по чл. 200 КТ за вреди, причинени на негов работник или служител при и по повод изпълнението на задълженията му. Със сключването на такава задължителна групова застраховка работодателят обезпечава собствената си обезщетителна отговорност по чл. 200 КТ за вреди, причинени на негов работник или служител при и по повод изпълнението на задълженията му. Поради това и предвид факта, че платимата по такава застраховка застрахователна сума от една страна обезпечава отговорността на работодателя, а от друга цели да обезщети работника или служителя /респективно неговите наследници/, същата, след като вече е била заплатена от застрахователя в полза на увредения, на основание чл. 200, ал. 4 КТ се приспада от дължимото от работодателя обезщетение за пълния размер на вредата от злополуката. Доколкото част от дължимото му обезщетение за вредата е било погасено по този начин, увреденият би могъл да получи от всяко от останалите задължени лица само остатъка. Това означава, че когато претендира обезщетение за вредите от някое от задължените спрямо него лица, след определянето на точния размер на същото, от него следва да се приспадне вече получената по силата на покритата имуществена отговорност на работодателя сума /в този смисъл е решение № 116 от 03.07.2017 г. на ВКС по т. д. № 1921/2016 г., I т. о., ТК, Решение № 227 от 25.10.2016 г. на ВКС по гр. д. № 1405/2016 г., IV г. о., ГК/.

Не е спорно по делото, че към датата на злополуката е действала валидно сключена задължителна застраховка на работниците и служителите № 17-578/28.12.2017г. за риска „трудова злополука“ между работодателя „ЧЕЗ БЪЛГАРИЯ РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ“ АД и ЗК „УНИКА ЖИВОТ“, въз основа на която застрахователят е заплатил на всеки от ищите сума в размер на по 44 184 лева или общо 132 552 лева.

В аспекта на изложеното се налага извод, че дължимото обезщетение по чл. 200, ал. 3 от КТ, след отчитане на съпричиняването от 60 %, следва да бъде намалено със сумата от по 72 000 лева, а полученият резултат от по 48 000 лева следва да се редуцира на основание чл. 200, ал. 4 КТ с получените застрахователни обезщетения в размер на сумата от по 44 184 лева за всеки един от ищите, поради което работодателят остава да дължи за

обезщетяване на причинените неимуществени вреди на наследниците на К. Т. сумата от по 3 816 лева, ведно със законната лихва.

По предявените искове за обезщетяване на претърпени имуществени вреди, изразяващи се в пропуснати ползи вследствие загубата на доходи за издръжка за периода 07.09.2018 г. до 17.05.2037г. в общ размер на 238 641.70 лева:

В ППВС № 4/61 г и 4/68 г. изрично е постановено, че при причиняване на смърт, близките на пострадалия имат право на обезщетение за накърнените им имуществени блага от лишаване от издръжка, когато действително са били издържани от него или са имали право на издръжка, като правото на обезщетение възниква когато вредата не може да бъде компенсирана от пенсията, на която имат право. Последователно застъпването в практиката на ВКС /решение по т.д. № 157/2011 г. на I ТО и решение по т.д. № 645/2010 г. на I ТО/ становище е, че тази имуществена вреда е вид пропусната полза, която подлежи на обезщетяване в границите на действително понасяните вреди, съобразно получаваната издръжка, когато загубата не може да бъде покрита от наследствената пенсия, при съобразяване на правилото на чл. 142, ал. 2 СК. Базата за изчисление е доставяната издръжка и за определяне размера на обезщетението за търпени от дете такъв вид имуществени вреди е необходимо да бъде установен действителният обем на предоставяното преживе от починалия родител, при изследване на осигуряваните от него за домакинството средства от личен труд, спестявания и от всички други доходи. Релевантно за спора е как е бил организиран бюджетът на семейството, каква част от своите приходи починалият родител е влягал в него и какви суми реално и действително са били разходвани за издръжката на детето. От значение за определяне на приноса са и полаганите от родителя непосредствени грижи за дома и детето, които освен емоционален източник, имат и паричен еквивалент, който също следва да бъде съобразен при очертаване на обема на това, от което правоимащият е лишен.

В решение № 1153 от 13.06.2012г. по гр.д. № 1198/2011г. на ВКС, Трето ГО и решение № 319 от 14.12.2016г. по гр.д. № 2479/2016г. на ВКС, Четвърто ГО, се приема, че пострадалият от трудова злополука, съответно неговите наследници, могат да претендират обезщетение за причинените им вреди по реда на чл. 200 от КТ във вида на пропуснати възможности за реализиране на

доходи от труд. При смъртта на близък право на обезщетение за тези имуществени вреди имат лицата, които поради смъртта са останали в невъзможност да получават издръжка. В ал. 3 на чл. 200 от КТ - общо е посочено, че работодателят дължи обезщетение за пропусната полза и на това основание обикновено се присъжда обезщетение за пропусната полза за бъдещ период при установена трайна нетрудоспособност /т. 6 от ППВС № 4/75 г., решение № 606 от 01.12.2010 г. по гр. д. № 326/09 г. на III г.о./. Изхождайки от възприетия в българското право принцип на пълно обезщетение, от характеристиката на имуществената отговорност на работодателя, която въпреки спецификата си е деликтна и субсидиарното приложение на ЗЗД, следва да се приеме, че загубата на дохода от починалия от трудовата злополука работник - може да се претендира като пропусната полза само от посочените в т. 3 от ППВС № 4 от 25.05.1961 г. на Пленума лица, оправомощени да получат обезщетение за имуществени вреди при смърт на работник и след като се установи, че тези лица действително са претърпели претендираната вреда. Такъв ще е случаят за лица, които поради неработоспособност или са били издържани, или са имали право да бъдат издържани от починалия. Във всички случаи следва да се има пред вид, че на обезщетение подлежат само реално причинените предвидими вреди, но не и вероятните.

От изложеното е видно, че преживелият работещ съпруг, който е способен да полага труд, не търпи имуществени вреди от пропуснатата възможност пострадалият да реализира доходи от труда, тъй като пълнолетният работоспособен няма право на издръжка – чл. 139 от СК. В конкретния случай се установи, че ищцата В. Д. Т. /преживяла съпруга/ е работоспособна, полагала е и полага труд и получава възнаграждение за това, поради което съдът намира, че тя няма право на издръжка от починалия си съпруг, съответно не търпи вреди от неполучаването на такава. Фактическите отношения в семейството и дали пострадалият приживе е осигурявал по-голямата част от доходите за нуждите на семейството нямат отношение към фактическия състав, от който възниква вземането за обезщетяване на имуществени вреди в полза на преживелия трудоспособен съпруг (в този смисъл е решение № 319 от 14.12.2016г. по гр.д. №2479/2016г. на ВКС, Четвърто ГО), тъй като работоспособният преживял съпруг не е имал право на издръжка и не търпи имуществени вреди от невъзможността да получава

трудовите доходи на починалия. Обстоятелството, че едно лице е сред кръга лица, посочен в т. 3 от ППВС № 4/25.05.1961г. не е достатъчен за уважаване на предявените от тях претенции за обезщетение, ако не е доказано наличие на конкретно причинена им вреда.

По отношение исковете за имуществени вреди под формата на пропуснати ползи - издръжката, която децата на починалия биха получили, следва да се посочи, че правото им на издръжка не е безусловно, доколкото към момента на смъртта на К. Т. и двамата му сина са били пълнолетни. Според разпоредбата на чл. 144 СК родителите дължат издръжка на пълнолетните си деца ако учат редовно в средни и висши учебни заведения, за предвидения срок на обучение до навършване на двадесетгодишна възраст при обучение в средно и на двадесет и пет години при обучение във висше учебно заведение и не могат да се издържат от доходите си или от използване на имуществото си и родителите могат да я дават без особени затруднения. Издръжката на пълнолетен учащ от родител не се дължи безусловно на пълнолетния учащ до навършване на посочената в закона възраст, а само ако той не може да се издържа от доходите и имуществото си и ако издръжката не представлява особено затруднение за родителя /решение по гр.д. №944/10 г. на трето г.о., по гр.д.№1269/10 г. на четвърто г.о. на ВКС, Определение №534/25.04.2013 по дело №127/2013 на ВКС, ГК, I ГО/. За да бъде ангажирана имуществената отговорност на работодателя по чл. 200, ал. 3 КТ трябва да се установи, че лицата действително са претърпели претендираните вреди като се има предвид че на обезщетение подлежат само реално причинените предвидими вреди, но не и вероятните.

В конкретния случай по делото не се установи, че М. К. Т. учи редовно във висше учебно заведение, както и че не може да се издържа от доходите си или от имуществото си, като няма данни, че е неработоспособен, поради което съдът приема, че той не е имал право на издръжка от починалия и към момента на смъртта му, поради което не се доказва да е претърпял имуществени вреди от липсата на такава издръжка.

От събраните по делото доказателства се установява, че считано от 07.09.2018г. Д. Т. получава наследствена пенсия за инвалидност поради трудова злополука и професионална болест, в размер на 50% от полагащата се лична пенсия на починалото осигурено лице на основание чл. 81, т. 1 КСО.

Според чл. 82 КСО децата имат право на наследствена пенсия до навършване на 18-годишна възраст, а след навършването ѝ, ако учат - за срока на обучението, но не по-късно от навършването на 26-годишна възраст, както и над тази възраст, ако учат и, ако са се инвалидизирали до 18-, съответно до 26-годишна възраст. Отпускането на наследствена пенсия на ищеца Д. Т. обосновава извод, че същият е продължил образованието си. За да му се дължи издръжка до навършване на 25 години, е нужно не само да е продължи да учи, но да не може да се издържа от доходите и имуществото си, а починалото лице, следва да притежава средства над собствената си необходима издръжка, които да му позволят без особено затруднение да отделя средства и за издръжка на пълнолетното си учащо дете. В случая се установява, че отпуснатата на Д. Т. наследствена пенсия покрива претърпените щети от липсата на издръжка от починалото лице, тъй като същата е в размер на 343 лева и след индексация е достигнала 437 лева, който размер надвишава минимума по чл. 142, ал. 2 СК и съответства на нетния доход на починалото лице, който за месец юни 2018г. е в размер на 1 063, 94 лева, и от който следва да бъде приспадната сумата за издръжка на едно лице, която според заключението на съдебно – счетоводната експертиза за 2018г. възлиза на 481.00 лева. Съдът счита, че издръжка в по-голям размер би затруднила даващия родител приживе, поради което намира, че отпуснатата пенсия съответства на издръжката, на която е имал право ищеца, поради което същата репарира всички действително претърпени от него имуществени вреди. Разликата между дължимата издръжка и получаваната наследствена пенсия, представлява действителните вреди, които се намират в причинно-следствена връзка с настъпилата смърт вследствие трудовата злополука, но в случая тя е компенсирана с отпуснатата пенсия.

С оглед изложеното предявените иски за имуществени вреди, изразяващи се в пропуснати ползи вследствие загубата на доходи за издръжка за периода 07.09.2018 г. до 17.05.2037г., са неоснователни.

Претенцията за заплащане на сумата от 1 300 лева – представляващи разходи за погребение на починалия работник, както правилно е приел първоинстанционният съд, е недоказана. Не е спорно по делото, че съгласно чл. 49, ал. 3 от Колективния трудов договор на “ЧЕЗ Р.Б.” АД, валиден за периода от 01.01.2018г. до 31.12.2019г., при смърт на работник работодателят поема разходите по погребението в размер на 1 200 лева, както и че тази сума

е била заплатена от ответното дружество. Ищците твърдят, че са направили разходи за погребение в размер на 2 500 лева, поради което в настоящото производство претендират разликата от 1 300 лева. За установяване на така релевираните твърдения обаче не са ангажирани никакви доказателства, поради което и в приложение на неблогоприятните последици от правилата за разпределение на доказателствената тежест, се налага извод, че ищците не са установили качеството си на кредитор на предявеното вземане.

По предявения иск за заплащане на сумата от 10 000 лева, представляваща еднократна помощ по действащия Колективен трудов договор:

Съгласно чл. 49, ал. 1 от Колективния трудов договор, действащ в “ЧЕЗ Р.Б.” АД през 2018-2019г., при трудова злополука или професионално заболяване, в зависимост от произтеклите последствия, работодателят изплаща на работниците и служителите еднократна помощ в размер: при смъртен изход – 10 000 лева – на живите съпруг/а/ и деца на починалия /починалата/, като цялата сума се разпределя на равни дялове между тях. Според чл. 49, ал. 7 от КТД работодателят не изплаща помощите по предходните точки, ако е сключил застраховка, покриваща посочените рискове и размери за трудова злополука и професионално заболяване. СРС е приел, че легитимирани кредитори за посочената в чл. 49, ал. 1 от КТД еднократна помощ са тези работници и служители, които не са застраховани лица по риска „трудова злополука“. В случая по делото било установено, че наследодателят на ищците е бил застраховано лице по сключената от работодателя задължителна застраховка на работниците и служителите № 17-578/28.12.2017г. за риска „трудова злополука“ и на неговите наследници е изплатено застрахователно обезщетение по същата. Въззивната инстанция приема за неоснователни възраженията на жалбоподателите, че първоинстанционния съд е допуснал процесуални нарушения, като е разгледал и се е произнесъл по преклудирани възражения на ответното дружество относно дължимостта на процесното вземане. В случая не се касае до правоизключващи възражения, които следва да бъдат въведени в процеса в срока за отговор на исковата молба, а до правни доводи, релевираните на които не е ограничено с преклузивен срок. При липса на други оплаквания срещу правилността на изводите на СРС относно предявената претенция и с

оглед ограничението на дължимата от въззивната инстанция проверка /чл. 269, изр. 2-ро от ГПК/ се налага извод, че обжалваното решение в посочената част следва да се потвърди.

В обобщение първоинстанционното решение в обжалваната му част е правилно и подлежи на потвърждаване.

По отношение на разноските:

При този изход на спора и с оглед изричното искане в полза на въззиваемата страна следва да се присъдят сторените по делото разноски за адвокатско възнаграждение.

В тази връзка и след като взе предвид своевременно направеното от жалбоподателя искане по чл. 78, ал. 5 ГПК, въззивният съд приема следното:

Разпоредбата на чл. 78, ал. 5 ГПК предвижда, че при прекомерност на заплатеното от страната възнаграждение за адвокат, съдът може да присъди по-нисък размер на разноските в тази им част, но не по-малко от минимално определения размер съобразно чл. 36 от Закона за адвокатурата. Съгласно задължителните разяснения, дадени с т. 3 от ТР №6/2012 год. по т.дело №6/2012 на ОСГТК на ВКС, при намаляване на подлежащо на присъждане адвокатско възнаграждение, поради прекомерност по реда на чл. 78, ал. 5 ГПК, съдът не е обвързан от предвиденото в § 2 от Наредба №1 от 09.07.2004 г. ограничение и е свободен да намали възнаграждението до предвидения в същата наредба минимален размер.

По делото е ангажиран договор за правна защита и съдействие, в който е уговорено адвокатско възнаграждение в размер на 16 800 лева с ДДС, както и доказателства за реалното плащане на същото по банков път. Материалният интерес в конкретния случай възлиза на сумата от общо 705 941, 70 лева. Съгласно чл. 7, ал. 2, т. 5 от Наредба № 1 от 09.07.2004 год. за минималните размери на адвокатските възнаграждения /в приложимата редакция/, при интерес от 100 000 лв. до 1 000 000 лв. минималното възнаграждение е 3 530 лв. плюс 2 % за горницата над 100 000 лв. То в частност е равно на 15 648, 83 лева без ДДС или 18 778, 60 лева с ДДС. Претендираното от въззиваемата страна адвокатско възнаграждение от 16 800 лева с ДДС не надхвърля минималния размер, поради което възражението по чл. 78, ал. 5 от ГПК е неоснователно.

Предвид изложените съображения, съдът

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение № 20202777 от 25.10.2021г., постановено по гр.д. № 56612/2019г. по описа на СРС, ГО, 168 състав, в обжалваната му част.

ОСЪЖДА В. Д. Т., ЕГН *****, М. К. Т., ЕГН ***** и Д. К. Т., ЕГН *****, и тримата с адрес гр. Мездра, ул. **** да заплатят на „Е.М.З.“ ЕАД /с предишно наименование „ЧЕЗ Р.Б.“ ЕАД/, с ЕИК ****, седалище и адрес на управление гр. София, бул. „****, БенчМарк Бизнес Център на основание чл. 273, вр. чл. 78, ал. 3 от ГПК сумата от 16 800 /шестнадесет хиляди и осемстотин/ лева – съдебни разноски във въззивното производство.

Решението подлежи на обжалване пред ВКС при условията на чл. 280, ал. 1 ГПК в едномесечен срок от връчването му на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____